

opdrachtgever Gemeente Kessel
project ECOLOGISCH ONDERZOEK
Kasteel Kessel

nummer 00301-E
datum 21 oktober 2009

kantoor Roermond ●
Kapellerlaan 179
Postbus 120
6040 AC Roermond
Telefoon 0475 330 271
Fax 0475 330 010
E-mail roermond@taken.nl

eerdere datum 30-09-2009
trefwoorden Ecologisch onderzoek

kantoor Arnhem ○
Sw. De Landasstraat 59
6814 DB Arnhem
Telefoon 026 443 4460
Fax 026 443 4462
E-mail arnhem@taken.nl

kantoor Tilburg ○
Ringbaan Oost 240
Postbus 181
5000 AD Tilburg
Telefoon 013 536 5760
Fax 013 542 1776
E-mail tilburg@taken.nl

© TAKEN Landschapsarchitectuur & Ecologie 21 oktober 2009

Niets uit dit rapport of bijbehorende tekeningen mag worden verveelvoudigd en of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder schriftelijke vermelding van opdrachtgever en Taken B.V., noch mag het zonder bronvermelding worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Ecologisch onderzoek	3
1.1. Inleiding	3
1.2. Methodiek	3
1.3. Resultaten	3
2. Conclusies en advies	13
2.1. Conclusies en toetsing aan de wet	13
2.2. Advies	13

I. Ecologisch onderzoek

I.1. Inleiding

Op de beoogde locatie is een ecologisch onderzoek uitgevoerd ten einde te bepalen wat de huidige natuurwaarden zijn om een inschatting te kunnen maken van de effecten van het herbouwen van het kasteel om eventuele strijdigheid van het voornemen met de flora- en faunawet te kunnen bepalen.

I.2 Methodiek

Voor het onderzoek is zowel een bureaustudie (archiefonderzoek) als een veldonderzoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek zijn de natuurgegevens van de Provincie Limburg geraadpleegd. De resultaten van dit deel van het onderzoek worden hierna beschreven onder 'Archiefonderzoek'.

Omdat het kasteel vroeger al vaker is bezocht, is er al het een en ander te beschrijven over de aanwezige biotopen in begin jaren '90 op projectlocatie. Het veldonderzoek is uitgevoerd in maart en mei 2009. Er zijn een tweetal veldbezoeken gebracht, waarbij de aanwezige biotopen zijn onderzocht en verder is gelet op de aanwezigheid van bijzondere plantensoorten. In maart is ook specifiek onderzoek verricht naar het voorkomen van vleermuizen in en buiten de beoogde locatie van het kasteel. De resultaten van dit veldbezoek worden hierna voor de verschillende bezoekdata successievelijk beschreven in §3.3.

I.3 Resultaten

Archiefonderzoek

De natuurgegevens van de provincie Limburg zijn geanalyseerd en worden hieronder in de vorm van verspreidingskaartjes gepresenteerd, zie kaarten 1 en 2. Daarnaast is nagegaan in hoeverre gegevens beschikbaar zijn via het Natuurloket. Het Natuurloket bevat ook de gegevens van de Natuurbank Limburg, welke wordt beheerd door het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Hieronder volgt per soortgroep een toelichting.

- Zoogdieren. In het betreffende kilometerhok zijn blijkens gegevens van het Natuurloket een zestal vleermuissoorten aangetroffen, die vermoedelijk verblijfplaatsen hebben in de woningen. In de directe omgeving van de beoogde locatie zijn er geen waarnemingen van vleermuizen beschikbaar. Hierbij moet worden opgemerkt dat er voorzover bekend ook nog geen systematisch onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen heeft plaatsgevonden. De locatie ligt ook binnen het leefgebied van de das en steenmarter, maar ter plaatse zijn geen waarnemingen bekend van burchten of verblijfplaatsen.
- Broedvogels. De Provincie Limburg voert circa eens in de tien jaar een vlakdekkende avifaunakartering uit. De meest recente kartering is die van 1999. Binnen en in de directe omgeving van het projectgebied zijn territoria vastgesteld van Zwarte Roodstaart (*Phoenicus ochruros*), Grote Bonte Specht (*Dendrocopos major*), Boomkruiper (*Certhia brachydactyla*), Patrijs (*Perdix perdix*), Geelgors (*Emberiza citrinella*), Zomertortel (*Streptopelia turtur*), Holenduif (*Columba oenas*) en de Grasmus (*Sylvia communis*). Van deze groep behoren er 2 tot de Rodelijstsoorten namelijk, Patrijs en Zomertortel. Een andere belangrijke aandachtsoort is Geelgors.
- Amfibieën. Binnen het projectgebied, of in de directe omgeving ervan, zijn geschikte voortplantingsplaatsen van amfibieën. De oever van de Maas biedt een geschikt landbiotoop voor kikkers en padden. De kans dat deze dieren hier worden aangetroffen is redelijk groot.
- Reptielen. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de aangetroffen reptielen.
- Ongewervelden. Er zijn van de betreffende locatie geen waarnemingen van beschermde of bedreigde dagvlinders, nachtvlinders, kevers of andere soorten ongewervelden aanwezig.
- Vegetatie en flora. De volgende bijzondere plantensoorten zijn aangetroffen in en bij het kasteel: Boksdooorn (*Lycium barbarum*), Bosrank (*Clematis vitalba*), Egelantier (*Rosa rubiginosa*), Heggerank (*Bryonia dioica*), Keizerskaars (*Verbascum phlomoides*), Kruisbes (*Ribes uva-crispa*), Kleine Varkenskers (*Coronopus didymus*), Muurleeuwebek (*Cymbalaria muralis*), Muurvaren (*Asplenium ruta-muraria*), Rode Kornoelje (*Cornus sanguinea*), Stinkende Ballotte (*Ballotta nigra Meridionalis*), en Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*). Laatstgenoemde soort geniet een middelhoge bescherminstatus volgens de Flora- en Fauna Wet (FWW). De provinciale aandachtsoorten onder deze planten zijn, Boksdooorn, Bosrank, Egelantier, Keizerskaars, Rode Kornoelje en Stinkende ballotte.

kaart 1.

Beschermde soorten broedvogels (Natuurgegevens Provincie Limburg). De stippen geven de vindplaatsen aan en geven d.m.v. de kleur de waarde aan

kaart 2.
Beschermde soorten planten (Natuurgegevens provincie Limburg)

Intern archief

Tijdens locatiebezoeken in de jaren '80 en '90, zijn door medewerker Steven Jansen van Taken Landschapsarchitectuur & Ecologie de natuurwaarden onderzocht.

- De "Ridderzaal" van het kasteel werd destijds gebruikt door overwinterende Grootoorvleermuizen (foto 1). Deze nestelden zich in gaten in het plafond en muren.
- In de waterput aan de binnenkant van het Kasteel, bevond (en bevindt) zich een grote belangrijke populatie Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) (foto 2).
- In de tuin werden padden aangetroffen, dit is te verklaren door het landbiotoop met verschillende aanwezige ruigtes waarin padden graag verblijven en foerageren.

foto 1.
Ridderzaal Kasteel Kessel

foto 2.
Waterput met daarin de beschermde soort, Tongvaren

Eerste veldonderzoek

Tijdens een locatiebezoek op 23 maart 2009 is de vegetatie van de projectlocatie onderzocht op beschermd planten en dieren. Tijdens dit onderzoek zijn de volgende waarnemingen gedaan:

- De tongvarens in de eerder genoemde put zijn in de afgelopen jaren flink in aantal toegenomen (foto 3).
- De grootoorvleermuis die in de jaren '90 is waargenomen, is inmiddels verdwenen. Verder zijn er in het geheel geen uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen, zodat mag worden aangenomen dat de ruimte nu niet dient als verblijfplaats voor vleermuizen. Enkele belangrijke redenen voor de afwezigheid van vleermuizen zijn, de gaten (nestelplaatsen voor vleermuizen) die zijn dichtgemaakt, er is een verwarmingsinstallatie aangelegd en de ruimte wordt intensief gebruikt voor verschillende doeleinden. Het kasteel bevat verder een aantal gewelfjes (foto 4) en zolderruimten, die overigens wel geschikt zijn te maken als verblijfplaats voor vleermuizen. Een van deze ruimtes bevat bijvoorbeeld een grote stapel dakpannen, waartussen vleermuizen zich zouden kunnen vestigen. De deur dient dan echter wel spleten te hebben.
- De tuin van het kasteel is geen geschikte biotoop voor kikkers en padden. Het terrein wordt netjes onderhouden door middel van schoffelen en harken van bladeren vóór de winter en is hierdoor veel te schoon voor deze dieren.
- Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermende nestplaats, zoals huismussen.

Tweede bezoek

- Medio mei is een tweede veldbezoek gebracht, waarbij met name is gelet op het voorkomen van bijzondere flora in de tuin. Naast de tongvaren in de eerdergenoemde put, zijn geen bijzondere muurplanten aangetroffen. In de tuin staat voornamelijk uitheems materiaal. De Maasoever bevat een natte ruigte, waarin doornappel voorkomt. Dit is een voor Limburg vrij bijzondere soort, maar niet wettelijk beschermd.

foto 3.
Vegetatie van Tongvaren in de waterput

*foto 4.
Gewelfje aan de voorkant van het Kasteel. Geschikt te maken als verblijfplaats van
vleermuizen*

2. Conclusies en advies

2.1. Conclusies en toetsing aan de wet

Wanneer er gekeken wordt naar de waarnemingen van het ecologisch onderzoek kan er geconcludeerd worden dat er 2 factoren van belang zijn.

- De tongvarens in de put zijn van grote waarde. Het betreft een tabel 2-soort en voor het verwijderen of aantasten van de groeiplaats van deze soort is dan ook een ontheffing ex art. 75 vereist. In §2.2 zal aangegeven worden onder welke voorwaarden een ontheffing verkregen kan worden.
- De patrijs en zomertortel behoren tot de Rodelijstsoorten. Deze vogels zijn echter niet direct op de projectlocatie aangetroffen maar een aantal kilometer noordelijker. Omdat het onderzoek van de Provincie Limburg dateert uit het jaar 1999, zijn deze gegevens echter wel veranderd. Er zijn echter geen aanwijzingen dat er bijzondere vogelsoorten op het kasteelterrein voorkomen. Bij de veldonderzoeken zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van soorten met een jaarrond beschermde plaats.

2.2 Advies

- Als het kasteel herbouwd zal worden verbouwd, zullen de muren rondom de put de lichtinval blokkeren, waarmee het te donker wordt voor de tongvarens die hierin groeien. Een eventuele oplossing hiervoor is een lichtkoepel in het dak aan te brengen. De beplanting heeft ook een vochtige bodem. Een mogelijkheid hiervoor is regenwater af te voeren naar de put.
- Een andere mogelijkheid om de populatie in stand te houden is het deels verplanten van de tongvarens, zodat deze populatie zich alsnog kan uitbreiden op een andere geschikt gemaakte plaats. Er zou bijvoorbeeld een muur van kalkmortel, mergelstenen en veldbrandstenen kunnen worden opgetrokken waarin een aantal varens worden geplant.
- Om de natuurwaarden te vergroten wordt aanbevolen enkele (eventueel toekomstige) ruimten geschikt te maken als verblijfplaats van vleermuizen.
- Een aantal oude bomen in het park zullen behouden moeten blijven. Ze zijn voor veel diersoorten van belang.

*foto 5.
Gewelfjes aan onderzijde van Kasteel Kessel. Geschikt te maken vestigingsplaatsen voor
vleermuizen.*